

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

«Το κίνημα Occury» λέει ο Νόαμ Τσόμσκι «αποτελεί την πρώτη μεγάλη αντίδραση του κόσμου μετά από τριάντα χρόνια ταξικού πολέμου», ένα μαζικό λαϊκό κίνημα που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη στις 17 Σεπτεμβρίου 2011 και γρήγορα εξαπλώθηκε σε χιλιάδες άλλα μέρη σε ολόκληρο τον κόσμο. Παρ' όλο που τα μέλη του κινήματος βρίσκονται υπό στενή παρακολούθηση και έρχονται αντιμέτωπα με παρενοχλήσεις, μαζικές συλλήψεις και παράνομες επιχειρήσεις που θυμίζουν την εποχή του προγράμματος COINTELPRO του FBI, τα διεθνή δίκτυα που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια του Occury εξακολουθούν να καταστρώνουν σχέδια και να οργανώνουν διαμαρτυρίες εκφράζοντας ελεύθερα το όραμά τους για μια δημοκρατική κοινωνία των πολιτών.

Στην πρώτη έκδοση του *Occury*, ο Τσόμσκι τόνιζε ότι ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα του κι-

νήματος ήταν η ένταξη των ανισοτήτων της καθημερινής ζωής στην εθνική ατζέντα, επηρεάζοντας τον τρόπο δημοσιογραφικής κάλυψης, το επίπεδο ευαισθητοποίησης του κοινού, καθώς και την ίδια τη γλώσσα. Ο Τσόμσκι, αντλώντας στοιχεία από μια έκθεση που δημοσίευσε το Ερευνητικό Κέντρο Pew τον Ιανουάριο του 2012 σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται το κοινό την ταξική πάλη στις Ηνωμένες Πολιτείες, επισημαίνει ότι οι ανισότητες στη χώρα «έχουν αυξηθεί σε πρωτοφανή ιστορικά βαθμό». Από τη μελέτη του Pew προέκυψε ότι περίπου τα δύο τρίτα του πληθυσμού των ΗΠΑ συνειδητοποιούσε πως υπήρχαν «πολύ έντονες» ή «έντονες» συγκρούσεις ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς – μια αύξηση της τάξης του 19% σε σύγκριση με το 2009.¹

Μήνες μαζικών διαδηλώσεων και κινητοποιήσεων είχαν ως αποτέλεσμα να αλλάξει το περιεχόμενο του πολιτικού διαλόγου σε εθνική κλίμακα, γι' αυτό και θα πρέπει να αναγνωριστεί η συμβολή στην επίτευξη αυτού του στόχου όλων όσων έστησαν αντίσκηνα στους δρόμους, όλων όσων διαδήλωσαν ή φυλακίστηκαν. Και ενώ για τη μαζική οικονομική καταστροφή που έχει βιώσει η χώρα δεν συνελή-

¹ Rich Morin, «Rising Share of Americans See Conflict Between Rich and Poor», Ερευνητικό Κέντρο Pew, 11 Ιανουαρίου 2012.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ

φθη ούτε ένας τραπεζίτης, από τον Ιούλιο του 2013 και μετά έχουν συλληφθεί περισσότεροι από 7.760 άνθρωποι σε 122 πόλεις των ΗΠΑ επειδή συμμετείχαν σε δράσεις του κινήματος. Καθώς το Occupy μετατράπηκε από εθνικό σε παγκόσμιο φαινόμενο, υπήρξε σαφής στροφή στην ειδησεογραφική κάλυψη ζητημάτων που σχετίζονται με την εισοδηματική ανισότητα, ενώ παρατηρείται και αυξημένη χρήση της γλώσσας του κινήματος στο πλαίσιο της επίσημης πολιτικής αντιπαράθεσης. Το κίνημα δεν είχε ποτέ ως στόχο να ωθήσει τους πολιτικούς και τον Τύπο να μιλήσουν ως υπέρμαχοι της κοινωνικής δικαιοσύνης, ωστόσο το γεγονός αυτό δείχνει ότι εκείνοι που μπορούν να αλλάξουν τη δημόσια αφήγηση είναι οι ίδιοι οι πολίτες, και η αλλαγή της αφήγησης συνιστά μια αναγκαία κατάκτηση στην πορεία προς τον μετασχηματισμό όλων των άλλων δομών.

Εν μέρει η αλλαγή της αφήγησης έχει να κάνει με την παραδοχή ότι εκατομμύρια Αμερικανών πλήττονται από τη φτώχεια, ενώ το σύστημα της «ελεύθερης αγοράς» επιτείνει τη δυστυχία τους παρέχοντας «χρηματοοικονομικά προϊόντα» τα οποία τους συνθλίβουν περισσότερο από ό,τι οποιονδήποτε άλλον. «Το μυστικό» γράφει η Μπάρμπαρα Ερενράιχ «είναι να τους κλέβεις με συστηματικό, απρόσωπο τρόπο, ο οποίος να είναι σχεδόν αδύνα-

τον να συνδεθεί με συγκεκριμένους αυτουργούς».¹ Ο συνδυασμός της αρπακτικότητας των επιχειρήσεων και της κρατικής αδιαφορίας δημιουργεί μορφές κοινωνικού καταναγκασμού και δομικής βίας οι οποίες στρέφονται εναντίον αυτού που ο Τσόμσκι αποκαλεί «πρεκαριάτο» – όσων, δηλαδή, ζουν σε επισφαλείς συνθήκες στις παρυφές της κοινωνίας: των ηλικιωμένων, των φτωχών και των έγχρωμων. «Δεν αποτελούν πλέον τις παρυφές» γράφει ο Τσόμσκι, «αρχίζουν σιγά σιγά να αποτελούν ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της κοινωνίας».

Στις αρχές του 2012, για παράδειγμα, οι *New York Times* δημοσίευσαν ένα πρωτοσέλιδο άρθρο σχετικά με ένα ζευγάρι συνταξιούχων που ζούσαν στο Ντίξφιλντ του Μέιν, οι οποίοι είχαν καθυστερήσει να πληρώσουν τους λογαριασμούς του πετρελαίου. Όταν, μέσα στην καρδιά του χειμώνα, το χρέος τους έφτασε τα 700 δολάρια, η εταιρία πετρελαίου απείλησε να τους κόψει τη θέρμανση, αν και γνώριζε ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να σκοτώσει κυριολεκτικά τους δύο ηλικιωμένους. Ο υπεύθυνος της εταιρίας είπε ότι «βασανίστηκε μέχρι να λάβει την απόφαση» και κλείνοντας το τη-

¹ Barbara Ehrenreich, «Preying on the Poor: How Government and Corporations Use the Poor as Piggy Banks», Economic Hardship Reporting Project, economichardship.org, 17 Μαΐου 2012.

λέφωνο έπειτα από τη συνομιλία του με το ζευγάρι αναρωτήθηκε: «Κι αν τους βρουν ξυλιασμένους από το κρύο;». ¹ Παρ' όλα αυτά, τελικά τους έκοψε τη θέρμανση.

Στο ίδιο φύλλο των *Times*, λίγες μόλις σελίδες μετά, δημοσιεύεται ένα κείμενο του Τσαρλς Μπλόου που αναφέρεται σε δήλωση του πολυεκατομμυριούχου Μιτ Ρόμνι, σύμφωνα με την οποία ο τελευταίος «δεν ανησυχεί για τους πολύ φτωχούς», αφού υπάρχει «δίχτυ ασφαλείας» γι' αυτούς. Ο Μπλόου δεν συμερίζεται τη βεβαιότητα του Ρόμνι λέγοντας: «Από πού να ξεκινήσει κανείς; Κατ' αρχάς, σύμφωνα με έκθεση που συντάχθηκε τον προηγούμενο μήνα από το Κέντρο Δημοσιονομικών και Πολιτικών Προτεραιοτήτων, οι προτάσεις του Ρόμνι για τον προϋπολογισμό θα πριόνιζαν αυτό το δίχτυ ασφαλείας». ²

Πώς φτάσαμε εμείς οι Αμερικανοί σ' αυτό το σημείο; «Δεν πρόκειται για τη δυστυχία που βλέπεις

¹ Dan Barry, «In Fuel Oil Country, Cold That Cuts to the Heart», *New York Times*, 3 Φεβρουαρίου 2012.

² Charles M. Blow, «Romney, the Rich and the Rest», *New York Times*, 3 Φεβρουαρίου 2012, με παραπομπή στο Richard Kogan & Paul N. Van de Water, «Romney Budget Proposals Would Require Massive Cuts in Medicare, Medicaid, and Other Nondefense Spending», Center on Budget and Policy Priorities, αναθ. στις 16 Φεβρουαρίου 2012.

στον Τρίτο Κόσμο» λέει ο Τσόμσκι «δεν είναι όμως και αυτό που θα ανέμενε να συναντήσει κανείς σε μια πλούσια κοινωνία, στην πραγματικότητα την πλουσιότερη στον κόσμο, με τόσο πλούτο τριγύρω, τον οποίο οι άνθρωποι μπορούν να δουν με τα μάτια τους παντού εκτός από τις τσέπες τους». Γι' αυτό και ο Τσόμσκι αποδίδει τα εύσημα στους οργανωτές του κινήματος, οι οποίοι με τη δουλειά τους συνέβαλαν στο να έρθουν τα ζητήματα αυτά στο προσκήνιο και πρωτοστάτησαν σε μια αλλαγή κατεύθυνσης της δημόσιας συζήτησης.

Μπορεί βέβαια η οργάνωση να κάνει βήματα προόδου, δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με την κάλυψη των εξελίξεων από τα μέσα ενημέρωσης. Σε ένα άρθρο της 23ης Μαΐου 2012 ο Άρουν Γκούπτα αναφέρεται στο πώς οι εφημερίδες περιόρισαν σταδιακά τις αναφορές τους στο κίνημα και στα ανεπίλυτα ζητήματα που προκάλεσαν το ξέσπασμά του. «Μια μελέτη που εκπονήθηκε από δύο κοινωνιολόγους στηρίζει την άποψη αυτή» γράφει ο Γκούπτα. «Από την επισκόπηση 2.200 και πλέον εφημερίδων των ΗΠΑ που πραγματοποίησαν η Τζάκι Σμιθ και ο Πάτρικ Ραφαϊλ, διαπίστωσαν ότι η παροχή πληροφοριών σχετικά με το κίνημα Occupy έχει περιοριστεί υπερβολικά από τον Νοέμβριο και μετά, παρά τις εκατοντάδες ενεργές ομάδες του, τους χιλιάδες ανθρώπους που οργανώνουν προγράμματα και την

έντονη δραστηριότητα κατά την Πρωτομαγιά. Ακόμα πιο εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι η κάλυψη θεμάτων ανισότητας από τον Τύπο έχει μειωθεί κατά περίπου 70% σε σχέση με το φθινόπωρο». ¹ Το 2013 η κάλυψη δραστηριοτήτων που σχετίζονταν με το κίνημα Occupy από τα μέσα εθνικής εμβέλει-ας είχε πλέον εκλείψει εντελώς.

Παρά την αδιαφορία των κερδοσκοπικών μέσων ενημέρωσης, μη κερδοσκοπικοί κοινοτικοί οργανισμοί όπως οι *Democracy Now!*, *Free Speech Radio News*, *In These Times*, *AlterNet* και *Waging Nonviolence* όχι μόνο εξακολουθούν να καλύπτουν τα συγκεκριμένα ζητήματα, αλλά δίνουν πάντα σε αυτά τον χαρακτήρα του κατεπείγοντος.

Με ή χωρίς κατειλημμένους χώρους, με ή χωρίς το όνομα «Occupy», το κίνημα αποκτά νέα ορμή χάρη σε απλούς ανθρώπους που εξακολουθούν να οργανώνονται σε ολόκληρη τη χώρα και να συμμετέχουν σε ειρηνικές και ολοένα και δημιουργικότερες δράσεις σε εκατοντάδες πόλεις. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν την υπεράσπιση όσων κινδυνεύουν με έξωση από τις τράπεζες και τη διακοπή των πλειστηριασμών που οργανώνουν οι τελευταίες, στους οποίους τα σπίτια τα οποία έχουν

¹ Arun Gupta, «What happened to the Occupy movement?», www.aljazeera.com, 23 Μαΐου 2012.

ουσιαστικά κλαπεί από τους πολίτες πωλούνται σε εκείνον που προσφέρει τα περισσότερα χρήματα – δράσεις οι οποίες όχι μόνο αποκαλύπτουν τις διαστάσεις της φτώχειας στο πλαίσιο του συστήματος της ελεύθερης αγοράς, αλλά παρέχουν σημαντική βοήθεια σε εκείνους που ληστεύει και ποδοπατά το σύστημα. «Καθώς οι προϋπάρχουσες οργανώσεις κατά των κατασχέσεων εντάσσονται στο κίνημα *Occupy*» γράφει η Λόρα Γκοτεσοντίνερ «η καμπάνια εξαπλώνεται αυτή τη στιγμή σε όλες σχεδόν τις μεγάλες πόλεις, με καταλήψεις έξω από κτίρια, με ομάδες υπεράσπισης όσων απειλούνται με έξωση ή με μπλοκάρισμα πλειστηριασμών στη Βοστόνη, την Τάμπα, το Μάουι, το Ντιτρόιτ, το Νάσβιλ, το Μπέρμιγχαμ, τη Νέα Υόρκη, την Ουάσιγκτον, το Σικάγο, το Κλίβελαντ, την Ατλάντα, τη Μινεάπολη, το Ντελαγουέρ και σε πολλές πόλεις στην Καλιφόρνια».¹

Στο *Occupy* ο Τσόμσκι δεν ασχολείται μόνο με την αντίσταση ενάντια στις κατασχέσεις και με τις καταλήψεις χώρων εργασίας, αλλά κάνει και αναφορά στο πλήθος των υφιστάμενων επιλογών και ευκαιριών για μια αλλαγή του συστήματος· παράλληλα παραθέτει περιπτώσεις όπου το όραμα του

¹ Laura Gottesdiener, «We win when we live here: occupying homes in Detroit and beyond», wagingnonviolence.org, 28 Μαρτίου 2012.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ

κινήματος έχει ήδη αποτυπωθεί σε προτάσεις, συζητήσεις και ψηφίσματα δημοτικών συμβουλίων. Μια τέτοια περίπτωση είναι το ψήφισμα 1172 του δημοτικού συμβουλίου της Νέας Υόρκης, το οποίο τάσσεται επισήμως κατά της νομικής αντιμετώπισης των εταιριών ως φυσικών προσώπων (corporate personhood) και ζητεί τον μόνιμο τερματισμό της μέσω τροπολογίας στο αμερικανικό Σύνταγμα. Το ψήφισμα θέτει σαφείς διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στα δικαιώματα των εταιριών και σε εκείνα των πολιτών, ακολουθώντας το παράδειγμα των ολοένα και περισσότερων πόλεων – μεταξύ των οποίων το Λος Άντζελες, το Όουκλαντ, το Όλμπανι και το Μπόουλντερ – οι οποίες έχουν εγκρίνει παρόμοια ψηφίσματα.¹

Ακόμα πιο αξιοπρόσεκτο σε σχέση με τα παραπάνω είναι το γεγονός ότι, παρά την «αναπόφευκτη καταστολή», όπως την αποκαλεί ο Τσόμσκι – το κύμα αστυνομικής βίας, τις μαζικές συλλήψεις, τις χαλκευμένες κατηγορίες, τις περιοριστικές διατάξεις σε κάποιους δήμους, τη συστηματική παρακολούθηση, τη διείσδυση αστυνομικών στις τάξεις των ακτιβιστών, τις εφόδους και τα σοβαρά περιστατι-

¹ Bailey McCann, «Cities, states pass resolutions against corporate personhood», CivSource, 4 Ιανουαρίου 2012. <http://civsourceonline.com/2012/01/04/cities-states-pass-resolutions-against-corporate-personhood>

κά παγίδευσης –, όλοι όσοι συμμετείχαν στις αρχικές καταλήψεις εξακολουθούν να οργανώνονται, εφαρμόζοντας νέες τακτικές σε νέα μέτωπα, από τις γειτονιές του κέντρου των πόλεων και τις φάρμες μέχρι τους διαδρόμους του Κογκρέσου και το προαύλιο του Λευκού Οίκου. Και μόνο το γεγονός ότι συνεχίζουν να μάχονται ενάντια στην καταστολή μπορεί να θεωρηθεί κατόρθωμα· ο Τσόμσκι μάλιστα θεωρεί ότι οι επιχειρήσεις παρακολούθησης και καταστολής από τα κρατικά όργανα αποτελούν ένδειξη της επιτυχίας των λαϊκών κινητοποιήσεων.

Η ζωτικότητα του κινήματος οφείλεται εν μέρει στην αγανάκτηση των πολιτών, που αντιμετωπίζονται με αδιαφορία παρά την κατάφωρη αδικία που υφίστανται. Βλέποντας να διοχετεύονται δισεκατομμύρια δολάρια από φόρους στη διάσωση των ίδιων εκείνων τραπεζών οι οποίες βγάζουν τον κόσμο από το σπίτι του, εκατομμύρια άνθρωποι πλημμυρίζουν από οργή. Εξίσου απεχθές είναι και το θέαμα της διοχέτευσης ακόμα περισσότερων δισεκατομμυρίων από φόρους στη χρηματοδότηση πολέμων και δολοφονικών επιθέσεων με μη επανδρωμένα αεροσκάφη, ενώ την ίδια στιγμή οι πολιτικοί περικόπτουν τις κοινωνικές υπηρεσίες στο εσωτερικό.

Η ουσία του προβλήματος έγκειται στην οικονομική ανισότητα, που υποδαυλίζεται από την κρίση

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ

της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Πολλοί πολιτικοί, για παράδειγμα, δηλώνουν ανοιχτά πλέον ότι δεν έχουν καμία υποχρέωση να λογοδοτούν στον λαό. Κατά τη διάρκεια μιας τηλεοπτικής συζήτησης μεταξύ ρεπουμπλικάνων υποψηφίων για το προεδρικό χρίσμα, την οποία συντόνιζε ο παρουσιαστής του CNN Άντερσον Κούπερ, τέθηκε σε έναν από τους παριστάμενους μια ερώτηση σχετικά με τη μετανάστευση. Όταν ο τελευταίος αγνόησε την ερώτηση και άρχισε να μιλά για κάτι άλλο, ο Κούπερ τον πίεσε να δώσει μια απάντηση επί του θέματος. Ο πολιτικός εκείνος αντιπαρήλθε το σχόλιο του Κούπερ γρυλίζοντας «Η δική σας δουλειά είναι να θέτετε ερωτήσεις και η δική μου να απαντώ όπως θέλω», προκαλώντας έτσι τις αποδοκμασίες του κοινού που βρισκόταν στο στούντιο.¹

Όμως δεν αρκούν οι αποδοκμασίες. Η κατάφωρη αποστασιοποίηση των πολιτικών από το δημόσιο συμφέρον ωθεί ανθρώπους από όλα τα κοινωνικά στρώματα να αγνοήσουν τα δακρυγόνα, τα σπρέι πιπεριού, τις χειροβομβίδες κρότου-λάμψης, τις χειροπέδες και τις φυλακίσεις προκειμένου να ακουστεί η φωνή τους. Ίσως το πιο ριζοσπαστικό

¹ Emily Ramshaw & Jay Root, «A New Rick Perry Shows Up to GOP Debate», *Texas Tribune*, 18 Οκτωβρίου 2011. <http://www.texastribune.org/texas-politics/2012-presidential-election/new-rick-perry-shows-gop-debate/>

μήνυμα που απευθύνει το κίνημα, την ώρα που αυξάνεται η αγανάκτηση του κόσμου με την ανικανότητα των πολιτικών, που το μόνο που κάνουν είναι να οργανώνουν ατελείωτες προεκλογικές εκστρατείες και να δίνουν ασαφείς υποσχέσεις, να είναι η παρότρυνση να αλλάξουμε εμείς οι ίδιοι, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, στον χώρο εργασίας, αλλά και σε ολόκληρο το κοινωνικό φάσμα. Ο Τσόμσκι, στο πλαίσιο αυτής της αλλαγής, υποστηρίζει τον εργατικό έλεγχο και τονίζει τη σημασία που έχει ο επαναπροσδιορισμός εννοιών όπως η οικονομική ανάπτυξη. Αν συνεχίσουμε να εφαρμόζουμε το κυρίαρχο μοντέλο, θα «είμαστε σαν λέμινγκ που βαδίζουν προς τον γκρεμό», όπως λέει ο ίδιος. Έτσι, προτρέπει το κίνημα να συνεχίσει να διαδίδει την ιδέα «ενός διαφορετικού τρόπου ζωής», ο οποίος δεν θα έχει ως κύριο γνώρισμα τη συνεχή αύξηση των αγαθών που μπορούμε να αγοράσουμε, αλλά την «προαγωγή των σημαντικών αξιών στη ζωή μας». Το να περιμένεις από τους εκλεγμένους αξιωματούχους να αλλάξουν τα πράγματα μόνοι τους είναι σαν να αποδέχεσαι τον ρόλο του λέμινγκ. Καείς δεν πρόκειται να αλλάξει τα πράγματα για μας. Όπως είπε και η μαύρη φεμινίστρια και ποιήτρια Τζουν Τζόρνταν, «Εγώ είμαι εκείνη την οποία πάντα περίμενα να έρθει να με σώσει».

«Πώς μπορούμε να βρούμε τρόπους συνεργασί-

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗ

ας ώστε να υπερβούμε τα εμπόδια και τις συγκρούσεις και να γίνουμε μέρος ενός κινήματος αφοσιωμένου στον σκοπό του, αδιάσπαστου και σταθερού, το οποίο θα έχει διάρκεια;» διερωτάται ο Τσόμσκι. *Πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε όλο μας το δυναμικό;*

Στο νέο σώμα συνεντεύξεων που περιέχεται στη δεύτερη έκδοση του ανά χειράς βιβλίου, μία είναι η λέξη που ξεχωρίζει: Αλληλεγγύη. Ο Τσόμσκι δεν έχει εμμονή με την κατάληψη· πρόκειται για μια τακτική χρήσιμη σε μια δεδομένη χρονική περίοδο, όπως λέει ο ίδιος, όμως δεν είναι κάτι στο οποίο πρέπει να επιμένει κανείς. «Εκείνο που έχει πραγματικά σημασία» λέει ο Τσόμσκι, είναι «η αλληλεγγύη, η αλληλοβοήθεια, το αμοιβαίο ενδιαφέρον». Σκοπός αυτού του πολιτικού κειμένου είναι να ενισχύσει αυτό ακριβώς το πνεύμα, το οποίο οι Ζαπατίστας αποκαλούν *compañerismo*.

Όπως έγραψε ο Χάουαρντ Ζιν, «κάθε φορά που σημειωνόταν κάποια πρόοδος, κάθε φορά που τερματιζόταν μια οποιαδήποτε αδικία, αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι οι άνθρωποι δρούσαν ως πολίτες και όχι ως πολιτικοί. Δεν αρκέστηκαν στα παράπονα. Δούλεψαν, ανέλαβαν δράση, οργανώθηκαν, εξεγέρθηκαν όταν κατέστη αναγκαίο προκειμένου να προσελκύσουν την προσοχή εκείνων που βρίσκονταν στην εξουσία. Αυτό ακριβώς πρέπει να

κάνουμε και σήμερα. Ορισμένοι ίσως πουν: “Και τι περιμένεις ότι θα γίνει;”.

Η απάντηση είναι ότι περιμένουμε πολλά.

Ο κόσμος λέει: “Μήπως πετάς στα σύννεφα;”.

Και η απάντηση είναι “Ναι, πετάμε στα σύννεφα”.

Τα θέλουμε όλα. Θέλουμε έναν ειρηνικό κόσμο. Θέλουμε έναν κόσμο ισότητας. Δεν θέλουμε πόλεμο. Δεν θέλουμε καπιταλισμό. Θέλουμε μια αξιοπρεπή κοινωνία».

Υπ’ αυτό, λοιπόν, το ελπιδοφόρο πνεύμα, το πνεύμα του Χάουαρντ Ζιν και του Πάρκου Ζουκότι, σας προτείνουμε την παρούσα δεύτερη έκδοση του *Occupy* του Νόαμ Τσόμσκι.

Γκρεγκ Ρουτζέρο
Ιούλιος 2013

OCCUPY

Ομιλία στη μνήμη του Χάουαρντ Ζιν

Occupy Βοστώνης, Μασαχουσέτη, Πλατεία Ντιούι,

22 Οκτωβρίου 2011

Είναι λίγο δύσκολο να δώσει κανείς διάλεξη στη μνήμη του Χάουαρντ Ζιν σε συνάντηση του κινήματος Occupy. Αναπόφευκτα, τα συναισθήματα είναι ανάμεικτα. Κατ' αρχάς, θλίψη για το γεγονός ότι ο Χάουαρντ δεν βρίσκεται εδώ για να δώσει πνοή στο κίνημα με τον μοναδικό τρόπο του, κάτι που θα ήταν όνειρο ζωής γι' αυτόν. Δεύτερον, ενθουσιασμός καθώς το όνειρο γίνεται ουσιαστικά πραγματικότητα. Εργάστηκε σκληρά για την πραγματοποίηση αυτού του ονείρου, και η παρουσία του εδώ, μαζί σας, θα αποτελούσε την εκπλήρωση ενός ακόμα ονείρου του.

Κάθε φορά που φέρνω στο μυαλό μου τον Χάουαρντ, αρκετά συχνά δηλαδή, και ιδίως σε συνάρτηση με το κίνημα Occupy, αντηχούν στ' αυτιά μου κάποια από τα λόγια του. Και εννοώ την παρότρυνσή του να εστιάσουμε την προσοχή μας «στις

αμέτρητες μικρές πράξεις των απλών ανθρώπων», οι οποίες αποτελούν προϋπόθεση για «εκείνες τις μεγάλες στιγμές» που τελικά περνούν στην Ιστορία χωρίς αναφορά στις αμέτρητες μικρές πράξεις των απλών ανθρώπων που είναι πίσω απ' αυτές. Αυτή είναι μια θεμελιώδης ιστορική αλήθεια την οποία έφερε στο προσκήνιο με το έργο του, και ουσιαστικά με την ίδια τη ζωή του.

Δεν θα ήταν υπερβολή αν λέγαμε ότι αναδιαμόρφωσε κυριολεκτικά τη συνειδητοποίηση, αλλά και τη συνείδηση μιας ολόκληρης γενιάς. Δεν είναι μικρό επίτευγμα. Και η αναδιαμόρφωση αυτή συνεχίζεται και επεκτείνεται.

Δεν θα μπορούσε να βρεθεί πιο κατάλληλη στιγμή για μια διάλεξη στη μνήμη του Χάουαρντ Ζιν. Η διάλεξη γίνεται σε μια περίοδο που γινόμαστε μάρτυρες «αμέτρητων μικρών πράξεων απλών ανθρώπων» οι οποίοι εξεγείρονται.

Το κίνημα Occupy αποτελεί μια ιδιαιτέρως συναρπαστική εξέλιξη. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για κάτι το εκπληκτικό, το πρωτοφανές. Δεν μπορώ να φέρω στο μυαλό μου τίποτα παρόμοιο μ' αυτό.

Εάν οι δεσμοί και οι σχέσεις που δημιουργούνται στο πλαίσιο αυτών των αξιοθαύμαστων δράσεων καταφέρουν να διατηρηθούν για μια μακρά, δύσκολη περίοδο – επειδή η νίκη θα αργήσει να έρθει –,

OCCUPY

τότε το κίνημα θα μπορούσε να αποτελέσει μια πραγματικά ιστορική και πολύ σημαντική καμπή στην εξέλιξη αυτής της χώρας.

Το γεγονός ότι το κίνημα Occupy δεν έχει προηγούμενο έχει να κάνει με την ιδιαιτερότητα της εποχής. Πρόκειται για μια εποχή χωρίς προηγούμενο. Και δεν εννοώ μόνο την τρέχουσα περίοδο, αλλά όλη την περίοδο από τη δεκαετία του 1970 και μετά.

Ιστορικά στοιχεία για την οικονομία των ΗΠΑ

Τη δεκαετία του 1970 σημειώθηκε μια αποφασιστική καμπή στην αμερικανική ιστορία. Επί αιώνες, ήδη από την ίδρυση της χώρας, η κοινωνία μας αναπτυσσόταν, αν και όχι πάντοτε με τον ενδεδειγμένο τρόπο. Αυτή είναι βέβαια μια άλλη ιστορία· το γεγονός είναι ότι επρόκειτο για μια αναπτυσσόμενη κοινωνία με τα σκαμπανεβάσματά της. Όμως η γενικότερη πρόοδος ήταν επικεντρωμένη στον πλούτο, τη βιομηχανοποίηση, την ανάπτυξη και την ελπίδα. Υπήρχε η σταθερή προσδοκία πως τα πράγματα θα εξακολουθούσαν να εξελίσσονται κατά τον ίδιο τρόπο. Και αυτό παρατηρούνταν ακόμα και σε πολύ σκοτεινές περιόδους.

Είμαι αρκετά μεγάλος σε ηλικία ώστε να θυ-

μάμαι την εποχή του μεγάλου οικονομικού κραχ. Λίγα χρόνια μετά όμως, στα μέσα της δεκαετίας του 1930 – και παρ’ όλο που η κατάσταση ήταν αντικειμενικά πολύ χειρότερη από τη σημερινή –, η ατμόσφαιρα ήταν πια αρκετά διαφορετική. Ακόμα και οι άνεργοι, στους οποίους περιλαμβάνονταν και πολλοί συγγενείς μου, είχαν την αίσθηση ότι «θα καταφέρουμε να το ξεπεράσουμε», ότι «τα πράγματα θα καλυτερεύσουν».

Υπήρχαν τότε μαχητικά και οργανωμένα εργατικά σωματεία, με κυριότερο την Ομοσπονδία Βιομηχανικών Συνδικάτων (CIO - Congress of Industrial Organizations), με έντονη δράση. Πραγματοποιούνταν μάλιστα καθιστικές απεργίες, οι οποίες προκαλούν τρόμο στον επιχειρηματικό κόσμο – το έβλεπε κανείς στις επιχειρηματικές εφημερίδες της εποχής –, επειδή η καθιστική απεργία δεν απέχει παρά ένα μόλις βήμα από την κατάληψη του εργοστασίου και την ανάληψη της διεύθυνσής του από τους εργαζομένους. Η ιδέα των καταλήψεων χώρων εργασίας είναι παρεμπιπτόντως πολύ επίκαιρη στις μέρες μας, και πρέπει να το έχουμε κατά νου – θα επανέλθω σε αυτό. Επίσης είχαν αρχίσει να τίθενται σε ισχύ οι νόμοι του Νιου Ντιλ, ως αποτέλεσμα της λαϊκής πίεσης. Παρά τις δυσκολίες, υπήρχε τότε μια αίσθηση ότι, με κάποιον τρόπο, «θα καταφέρουμε να το ξεπεράσουμε».